

اولین همایش ملی فناوری در مهندسی کاربردی باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان دانشگاه آزاد اسلامی (NCTAE2016)
واحد تهران غرب، 21 بهمن ماه 1395

بررسی و ارزیابی عوامل موثر بر هویت شهری (هویت موجود در بازار های اسلامی ایران)

فریبا شریعت کرمانی (کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان)، افسون مهدوی
shariatfariba@yahoo.com

چکیده - هویت، مجموعه ای از صفات و مشخصاتی است که باعث تشخیص یک فرد یا اجتماع از افراد و جوامع دیگر می شود، معنا در مکان، علاوه بر ویژگی های بصری، متأثر از تعاملات متقابل انسان ها، رفتار و فعالیت هاست. هویت در مکان ها به واسطه ایجاد و تداعی خاطرات عمومی در استفاده کنندگان، دل بستگی را در آنها به وجود آورده و این حس مکان است. همچنین به دلیل انتقال معماری روز اروپا و آمریکای شمالی به کشورهای چون ایران پیامد و عوارض ناگواری در پی داشته است. این تهاجم چنان سریع و گسترده بوده که گویی تیشه به ریشه خورده است. هرکس به نوعی ناخشنودی خود را از این اتفاق بیان می دارد. در این میان یکی از شدید ترین مباحثه های رایج بین اهل حرفه از جمله شهرسازان و طراحان شهری، جامعه شناسان و روان شناسان و معماران از بین رفتن هویت شهری است. لذا شناخت و بررسی و ارزیابی ابعاد هویت بخش به شهر باعث می شود ما را در درک عواملی که به شهرمان هویت می بخشد، یاری کند که این عوامل بسیار مهم و حائز اهمیت هستند به خصوص برای شهرسازان و معماران که در ساخت شهرک های جدید بزرگترین نقش را ایفا میکنند و علی رغم این موضوع در دوران های اخیر بحران هویت شهری به صورت نگران کننده ای احساس می گردد. سوالی که در اینجا مطرح می شود این است که چگونه می توان هویت را به فضاهای شهری ایرانی بازگرداند؟

لذا در این مقاله شاخص های موثر بر هویت شهری معرفی شده است. این شاخص ها در ابعاد گوناگون زیست محیطی، اجتماعی، اقتصادی و کالبدی فضایی و میزان تاثیرشان بر مبنای مطالعات میدانی و تطبیقی بوده است. در انتها راهکارهای در راستای ارتقا هرچه بیشتر این شاخص ارائه گردیده است و از طریق بررسی فضاهای سنتی ایرانی اسلامی که به چه صورت بوده اند. کلید واژه- هویت، هویت شهری، فضاهای شهری.

1- مقدمه

انسان همواره این سوال را برای خود مطرح می کند که کیست و از کجا آمده است و در طول زندگی تلاش می کند تا پاسخی برای این پرسش های کیستی و چیستی پیدا کند. لذا شرایطی که انسان در طول تاریخ برای زندگی خود فراهم می کند برای رفع همین نیازهاست که تبلور کالبدی آن منشا به وجود آمدن منزل و ماوایی برای سکونت است که ادمی برای رفع این نیازهای درونی و بیرونی خود آن را شکل داده است.

شهرها در پاسخ به نیاز انسان برای احداث مسکن و ماورا در قالب وحدت اجتماعی شکل گرفته اند. که براساس زمان و مکان و باورهای دسته های اجتماعی ایجاد شده اند و پاسخگوی نیاز انسان به محیط امن و پایدار و غنی و راحت هستند و شهر جایی است که تعاملات اجتماعی در آن به وقوع می پیوندد و مردم حس شهروندی نسبت به شهر خود دارند و آنچه شهر را می سازد. مردم خود شهرند که به تمام سلايق و ویژگی های منحصر به فردشان در حقیقت هویت شهری و شهروندان، شهر را میسازند.

بیان مسئله

ارزش های هویت بخش به فضاهای شهری کدامند؟

چگونه می توان به شاخص هایی برای اندازه گیری ملاک های هویت بخش به شهرها دست یافت؟

ایا هویت کالبدی- فضایی موجب تعلق خاطری می گردد؟